

Šmohorica

Skrite steze Uršlje gore

✍ Milan Vošank

Sonca še ni nad Pohorjem, ko se že vzpenjam po strmi stezi Kozjega hrbta. Pot je prijetno speljana po gozdu, brez preobširnih razgledov, toda nekajkrat, ko se visoko drevje le razmakne, sta onkraj Mežiške doline Peca in Olševa, še dve samotni koroški karavanški gori.

V samoto barvite jeseni poznooktobrskega dne se tokrat podajam sam. Da se spet srečam z Uršljo goro, to goro svoje mladosti, na katero sem od zibeli naprej zrl s pragov domačije, na katere pobočjih sem začel iskati svoje prve planinske poti. Tu so me ravenski alpinisti popeljali v ostenja njene Šmohorice, spoznaval sem veselje v šumečem pršiču na turnih smučanjih pa „zašel“ v brezpotja skritih stez. Ja, kakor bi šel na prijateljski obisk k dobri stari znanki, je ta moja današnja pot.

Skrite steze Uršlje gore moraš poiskati

Nad Lužami, kjer se markirana pot nad jaso z lovsko kočo obrne desno, se med viharniki napotim po grebenu navzgor in iščem, dokler levo ne odkrijem komajda še opazne stezice. Sedaj sem stopil v najbolj odmaknjene predele gore, na skrite steze Uršlje gore.

Stezica me vodi pod skalnimi katedralami in oboki, kjer so si na robovih našli zatočišča macesni, eni še mladi in strumni, drugi že ostareli, upognjeni in polomljeni od podivjanih sil narave. Spodaj so prepadi, travnate in gruščnate strmine, tako da hodim počasi in previdno. Nekajkrat moram navzdol, pa spet navzgor,

Skrite steze Uršlje gore 📍 Zvone Kosovelj

prestopati čez onemogla, padla trhla debla, dokler ne pridem na raz, na nekakšen travnat balkon v varnem, širokem zavetju rogovil viharnih macesnov, kjer se pot nekoliko razširi in obrne v desna pobočja.

Do tega balkona sem imel bolj malo razgledov, tu pa se mi panoramsko razpre: vsa ravan doline Kotelj je spodaj. Stara vas okrog cerkve, zraven veliko naselje novih hiš, za vasjo pa z obeh strani gozdnata slemena Prežihovine in Brdinj, bajte, kmetije ... vse že v jarki luči jutranjega sonca in v preobilju jesenskih barv pod ultramarinsko modrim nebom. Le nad polji in travniki v dolini je nekaj razvlečenih pritlehnih meglic. Tu na Uršlji gori pa naravnost pred mano skalnata Šmohorica. Odmaknjena in sama zase pod vrhnjimi grebeni: strme stene, ozke travnate police z nekaj rušja in viharniki na robovih ter koničasto zaobljen vrh.

Moram postati in prisluhniti v tišino gore. Prisluhniti samemu sebi. Pomisliti na ljudi, ki jih imam rad. Duša in srce sta mirna v svoji gorniški sreči. Kako malo potrebujeta! V Kotljah zazvoni prvo jutranje zvonjenje. Zvoni dolgo in počasi, melodija je umirjena, vabeča, zvonar ostaja zvest svojemu taktu, dokler se udarci ob bron ne porazgube v silnih odmevih po globelih pod Uršljo goro.

Nadaljujem s potjo. Stezi še vedno sledim pod previsnimi stenami nad gruščnatimi strminami, kjer so svoja zatočišča našli gamsi. Nekaj prav lepo zavetnih ležišč najdem. Prečim poraščeno melišče, dokler se čez skalne pragove ne povzpnem na široko travnato polico pod manjšo navpično steno z votlino.

Obstojim pred skalnatim zidom zahodne stene Šmohorice. Sedaj je tu vse tiho, mirno, kakor zapuščeno, spomin pa mi oživlja ure in dneve, ko smo tod plezali; v teh kratkih stenah Šmohorice na Uršlji gori sem dožviljal prve učne ure skalnega alpinizma, veselja in strahu nad prepadi, preizkušanj, tistega, kar še hočem v življenju. Kasneje sem hotel še več: sem sem hodil okušat strasti solo plezanja ter v navezah s prijatelji spoznavat zahtevnost vzponov v zasneženih stenah. Iz sten Šmohorice in bližnjih Raduhe ter Pece so nas, koroške alpiniste, vodile poti v velika domača in tuja ostenja. Tudi zaradi vseh teh spominov, ki imajo v premnogih zgodbah veliko mojih in naših gorniških resnic, resnic s precej lepega, pa tudi s priokusom trpkega, se v ta mir Uršlje gore vedno znova rad vračam. Še najraje na takole samotno popotovanje po brezpotjih skritih stez v občudovanju veselih, toplih barv jesenskih macesnov.

Še bi ostal tu v votlini, še s pogledom iskal po plezalnih smereh v steni in se srečeval s spomini, toda moram naprej. Visoko zgoraj v Šmohorici je moj stari prijatelj viharni macesen. Nad previsno steno, prav

Šmohorica 📍 Stanko Mihev

tam na severozahodnem razu, si je poiskal svoj življenjski prostor. Moram ga spet obiskati, dolgo že nisem bil tukaj!

Macesen

Po strmem gruščnatem in skalnato-travnatem žlebu se povzpnem visoko do polic, po katerih previdno poiščem prehode nad stenami do njegovega skalnatega orlovskega domovanja.

In tako sem sedaj spet tu, pri tebi, moj dragi macesen. Komaj sem te še prepoznal. V spominih sem te imel veliko bolj pokončnega. Leta vmes pač. Ne, ne ... Saj se motim, mar ne? Tega mi, prijatelj, seveda ne boš zameril! Nisi se ravno toliko spremenil, le še bolj ukrivljen si videti, bolj upognjen nad stene od vseh viharih in težkih snegov, ki so ti polomili vrhove. Toda ne, ti se ne daš, res si prava koroška grča, pognal

V steni 📷 Tone Škarja

si nov vrh, ki že išče pot k svetlobi, proti soncu. Pa glej, tam zraven tebe na desni še en pokončen mladenič. Ja, ja, lepo si poskrbel, da se tvoj rod tu na Šmohorici ne bo izpel! Vidim, da me gledaš, motriš s prikritim pogledom: tudi jaz sem se spremenil, razumljivo, leta vmes pač spet. Ampak ti si raje vljudno tiho o mojem izgledu ... Morda si pa misliš: če je že spet prišel k meni, potem je tudi on še prava grča, saj povzpeti se v strmine Šmohorice ...

Ti, prijatelj stari, macesen moj dragi, ti kar razmišljaj in bodi tiho. Kot si bil vedno tiho, ko sva se srečevala. Tih poslušalec ob mojih samogovorih. Se spominjaš, kolikokrat sem s soplezalci ali sam po napornih vzponih sredi toplih poletnih dni in v tisti mrzli novoletni zimski noči, ko sem vedel, da se pri tebi končuje najtežje plezanje, hvaležno nate privezoval vrvi in sedal v tvoje varne, zavetne rogovile. Seveda se spominjaš, kakor

tudi, kako sem se zatekal k tebi, ko sem sredi tegob ali veselij vsakdanjega življenja, zagledan v lušno dečvo ali ves sam ali nesrečen, v tvoji družbi zbistril misli, se ti izpovedal, ti igral na orglice, si zapisal verz in narisal risbo ... ali pa se ob tebi ves vihrav izvriskal in izpel, preden sem odšel proti vrhu Šmohorice in Uršlje gore.

Tu pri tebi, macesen, je takšen mir. Toda ko te klestijo ujme, takrat verjetno zaječiš v svoji neusmiljeni samoti in bolečini. Saj si kakor človek! In še dolgo boš živel, to oba predobro veva. Morda boš čez leta le še bolj upognjeno kriv in polomljen, tudi mene čas življenja upogiba, vendar boš tu. Rad bom prihajal k tebi po svoj notranji mir in veselje!

Po zračnem razu nad polico s svojim viharnim macesnom se bom povzpел do vrha Šmohorice. Nekaj je še nerodnega rušja, nato pa že prvi skalni odstavek. Previdno potipam za oprimki, najdem stope, se zavih-tim med rušnata grmička na polički in že je tu vršna stena. Na obeh straneh pa strma, prepadna skalnata pobočja. Ampak jaz sem ves v igri vzpenjanja, hitim naprej do zadnjega rušja in vršnih trav. Star, polomljen kol, zataknen med zložene skale, me v lahнем pišu vetra pozdravi na skromnem vrhu. Kako je še prijetno toplo na tem jesenskem soncu!

Še do vrha

Razgledno je z vrha Šmohorice, vsa širna dežela med Peco in Pohorjem je tam spodaj. Severne strmine gore s te strani so vse osončene, da macesni žarijo, le tisti otožni pridihi jeseni je zaznati.

Nekaj tega pridiha odnašam s sabo, ko odhajam proti vrhu Uršlje gore, ko zapuščam skrite steze. Ko se oprimem jeklene mreže okrog RTV-oddajnika in se napatim po vrhnji planoti, pozdravljajoč hiteče planince, se zavem, da se je ta samotni del moje današnje zgodbe na severnih pobočjih gore iztekel. Lepo iztekel in dovolj je bilo teh nekaj uric le zame. Napolnile so me z veseljem, da z nasmehom pokimavam popotnikom, ko se odpravim na običajni obhod po temenu gore. Tja do planinske kočice in okrog kamnite cerkve, pa nazaj do železnega križa, da s pogledom zaobjamem Koroško in poiščem domačijo sredi vseh teh hribov in dolin. Nato moram še tja čez do znamenja z lesenim križem. To je moj prostor na vrhu Uršlje gore. Prostor, od koder se vedno pozdravim z Raduho, Olševo in Peco onstran globač in dolin nad Mežo. Prostor za postanek in razmislek. Danes ga uporabim tudi za besede v pozdrav mojim ljudem preko mobilnega telefona.

Nekaj čez poldne je Kozji hrbet poletno topel in svetlo obsijan.

Uršlja gora, nasvidenje! 📍